

ชื่อหลักสูตร การเลี้ยงปลาตกในบ่อดิน
หลักสูตร ๔๐ ชั่วโมง
กลุ่มอาชีพ เกษตรกรรม (ชั้นเรียนวิชาชีพ)

สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดมหาสารคาม

ความเป็นมา

จากนโยบายและจุดเน้นการดำเนินงานของสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยประจำปีงบประมาณ ๒๕๖๔ ตามยุทธศาสตร์กระทรวงศึกษาธิการมุ่งเน้นการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตประชาชนทุกช่วงวัย “กศน. เพื่อประชาชน” โดยการจัดการเรียนวิชาชีพระยะสั้นให้กับประชาชนที่สอดคล้องกับความต้องการของตลาดแรงงานบริบทของพื้นที่จัดการศึกษา เพื่อเสริมสร้างคุณภาพชีวิตให้กับกลุ่มผู้สูงอายุและการพัฒนาทักษะชีวิตในการเตรียมความพร้อมรับมือกับการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจสังคมธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม และการเข้าสู่สังคมเศรษฐกิจที่ขับเคลื่อนด้วยนวัตกรรม (Thailand ๔.๐)

ด้วยสถานการณ์ปัจจุบันประเทศไทยได้รับผลกระทบจากการแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อโคโรนา (โควิด-๑๙) กระทรวงศึกษาธิการได้แสดงความเป็นห่วงแก่นักเรียน นักศึกษา และประชาชนทั่วไป ต่อสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อโคโรนา (โควิด-๑๙) ที่กำลังเกิดขึ้นในขณะนี้ จึงมีมาตรการเฝ้าระวังและป้องกันการแพร่ระบาดให้สถานศึกษาทุกแห่งถือปฏิบัติอย่างเร่งด่วน ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอเมืองมหาสารคาม ได้ดำเนินการตามมาตรการการป้องกันและคัดกรองอย่างเคร่งครัด โดยได้จัดกิจกรรมการศึกษาต่อเนื่องเพื่อสอนอบรมให้แก่ประชาชนในการประกอบอาชีพ เพื่อสร้างรายได้ให้แก่กลุ่มเป้าหมายที่สนใจได้ใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์ในช่วงการแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโคโรนา (โควิด-๑๙) เข้ากับสถานการณ์ในปัจจุบันที่ได้รับความนิยมเป็นอย่างมาก เนื่องจากเป็นอาชีพเสริมที่สามารถสร้างรายได้เป็นอย่างดี และเล็งเห็นถึงความสำคัญของการส่งเสริมและพัฒนาฝีมือกลุ่มการเลี้ยงปลาตกในชุมชนด้วย

ดังนั้น เพื่อเป็นการตอบสนองกับความต้องการของประชาชนกลุ่มเป้าหมาย กศน.อำเภอ จึงได้จัดโครงการศูนย์ฝึกอาชีพชุมชน วิชาการเลี้ยงปลาตกในบ่อดิน จำนวน ๔๐ ชั่วโมง ขึ้นเพื่อเป็นการให้ความรู้ความเข้าใจและพัฒนาอาชีพให้กับประชาชนกลุ่มเป้าหมาย และผู้สนใจในตำบลใกล้เคียงให้สามารถนำไปประกอบเป็นอาชีพเสริมเพื่อก่อให้เกิดรายได้กับตนเองและครอบครัว เป็นการสร้างอาชีพให้เกิดความมั่นคงต่อไปอย่างยั่งยืน

หลักการของหลักสูตร

๑. เป็นหลักสูตรที่เน้นการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาอาชีพเพื่อการศึกษาต่อเนื่อง
๒. เป็นหลักสูตรที่เน้นการเรียนรู้จากการปฏิบัติจริง เพื่อประโยชน์ในการประกอบอาชีพได้จริง

จุดมุ่งหมาย

๑. เพื่อให้ผู้เรียนมีทักษะและประสบการณ์การเลี้ยงปลาตกในบ่อดินให้เป็นอาชีพทางเลือกแก่ผู้เรียน
๒. เพื่อให้ผู้เรียนได้รับประสบการณ์จริงและรู้จักใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์
๓. เพื่อส่งเสริมพัฒนาให้ผู้เรียนมีอาชีพ และเกิดรายได้ในครัวเรือน ในช่วงการแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อโคโรนา (โควิด-๑๙)

กลุ่มเป้าหมาย

มี ๒ กลุ่มเป้าหมาย คือ

๑. ผู้ที่ไม่มีอาชีพ
๒. ผู้ที่มีอาชีพและต้องการพัฒนาอาชีพ

ระยะเวลา

การเรียนรู้ และฝึกทักษะ จำนวน ๔๐ ชั่วโมง

โครงสร้างหลักสูตร

๑. ช่องทางการประกอบอาชีพการเลี้ยงปลาในบ่อดิน
 - ๑.๑ ความสำคัญของการประกอบอาชีพการเลี้ยงปลาในบ่อดิน
 - ๑.๒ ความเป็นไปได้ในการประกอบอาชีพการเลี้ยงปลาในบ่อดิน
 - ๑.๒.๑ ความต้องการของตลาด
 - ๑.๒.๒ การใช้แรงงาน
 - ๑.๒.๓ การจัดหาวัสดุ อุปกรณ์
 - ๑.๒.๔ การเลือกทำเลที่ตั้ง
 - ๑.๓ แหล่งเรียนรู้
 - ๑.๔ ทิศทางการประกอบอาชีพการเลี้ยงปลาในบ่อดิน
๒. ทักษะการประกอบอาชีพการเลี้ยงปลาในบ่อดิน
 - ๒.๑ เตรียมการประกอบอาชีพการเลี้ยงปลาในบ่อดิน และความรู้ที่เกี่ยวข้องได้
 - ๒.๒ สามารถออกแบบผลิตภัณฑ์และสามารถเสนอขายจากผักตบชวา
 - ๒.๓ สามารถดูแลรักษาและออกแบบหมวกจากผักตบชวา และจัดจำหน่าย
๓. การบริหารจัดการในการประกอบอาชีพการเลี้ยงปลาในบ่อดิน
 - ๓.๑ การบริหารจัดการเลี้ยงปลาในบ่อดินได้
 - ๓.๑.๑ การจัดการควบคุมคุณภาพการเลี้ยงปลาในบ่อดิน
 - ๓.๑.๒ การลดต้นทุนการเลี้ยงปลาในบ่อดิน
 - ๓.๒ การจัดการตลาด การจัดจำหน่ายปลา
 - ๓.๒.๑ การทำฐานข้อมูลลูกค้า
 - ๓.๒.๒ การจำหน่ายปลาไปสู่ผู้บริโภค
 - ๓.๓ การจัดการความเสี่ยง
 - ๓.๓.๑ การวิเคราะห์ศักยภาพในการเลี้ยงปลาในบ่อดิน
 - ๑) ระยะเวลาที่จำหน่าย
 - ๒) รูปแบบการเลี้ยงปลาในบ่อดิน
 - ๓.๓.๒ ฝึกการเลี้ยงปลาในบ่อดินและการวิเคราะห์การจัดการความเสี่ยง พร้อมการวางแผนการจัดการความเสี่ยง

๔. โครงสร้างการประกอบอาชีพการเลี้ยงปลาตกในบ่อดิน

๑. ความสำคัญของโครงการอาชีพการเลี้ยงปลาตกในบ่อดิน
๒. ประโยชน์ของโครงการอาชีพการเลี้ยงปลาตกในบ่อดิน
๓. องค์ประกอบของโครงการงานอาชีพการเลี้ยงปลาตกในบ่อดิน
๔. การเขียนโครงการอาชีพ
๕. การประเมินความเหมาะสมและสอดคล้องของโครงการอาชีพ

การจัดกระบวนการเรียนรู้

- การศึกษาข้อมูลจากเอกสาร/ภูมิปัญญา
- การศึกษาดูงานจากแหล่งเรียนรู้
- การแลกเปลี่ยนเรียนรู้
- การฝึกปฏิบัติจริง

สื่อการเรียนรู้

๑. ภูมิปัญญาท้องถิ่น
๒. ศึกษาดูงานแหล่งเรียนรู้
๓. สื่ออิเล็กทรอนิกส์ต่างๆ เช่น Internet, VCD, DVD

วัดและประเมินผล

๑. การประเมินความรู้ภาคทฤษฎีระหว่างเรียนและจบหลักสูตร
๒. การประเมินผลงานระหว่างเรียนจากการปฏิบัติ ได้ผลงานที่มีคุณภาพสามารถสร้างรายได้และจบหลักสูตร

เกณฑ์การจบหลักสูตร

๑. มีเวลาเรียน ไม่น้อยกว่าร้อยละ ๘๐
๒. มีผลการประเมินตลอดหลักสูตร ไม่น้อยกว่าร้อยละ ๖๐
๓. มีผลงาน ชิ้นงาน ที่มีคุณภาพ

เอกสารหลักฐานการศึกษา

๑. หลักฐานการประเมินผล
๒. ทะเบียนคุมวุฒิบัตร
๓. วุฒิบัตร ออกโดยสถานศึกษา

การเทียบโอน

ผู้เรียนที่จบหลักสูตรนี้สามารถนำไปเทียบโอนผลการเรียนรู้กับหลักสูตรการศึกษานาระบบระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธราช ๒๕๕๑ สาระการประกอบอาชีพรายวิชาเลือกที่สถานศึกษาได้จัดทำขึ้น

รายละเอียดโครงสร้างหลักสูตรการเลี้ยงปลาตกในบ่อดิน

เรื่อง	จุดประสงค์การเรียนรู้	เนื้อหา	การจัดกระบวนการเรียนรู้	จำนวนชั่วโมง	
				ทฤษฎี	ปฏิบัติ
๑. ช่องทางการประกอบอาชีพหลักสูตรหลักสูตรการเลี้ยงปลาตกในบ่อดิน	๑.๑ บอกความสำคัญของการประกอบอาชีพการเลี้ยงปลาตกในบ่อดิน ๑.๒ บอกความเป็นไปได้ในการอาชีพการเลี้ยงปลาตกในบ่อดินได้แก่ การออกแบบ การลงทุน ดูแลรักษา ทุน และตรวจสอบได้ ๑.๓ บอกและหาแหล่งเรียนรู้ ๑.๔ บอกทิศทางการประกอบอาชีพการเลี้ยงปลาตกในบ่อดินได้	๑.๑ ความสำคัญของการประกอบอาชีพการเลี้ยงปลาตกในบ่อดิน ๑.๒ ความเป็นไปได้ในการประกอบอาชีพการเลี้ยงปลาตกในบ่อดิน ๑.๒.๑ ความต้องการของตลาด ๑.๒.๒ การใช้แรงงาน ๑.๒.๓ การจัดหาวัสดุ อุปกรณ์ ๑.๒.๔ การเลือกทำเลที่ตั้ง ๑.๓ แหล่งเรียนรู้ ๑.๔ ทิศทางการประกอบอาชีพการเลี้ยงปลาตกในบ่อดิน	๑.๑ ศึกษาข้อมูลจากเอกสาร สื่ออิเล็กทรอนิกส์ สถานประกอบการ สื่อของจริง สื่อบุคคลในชุมชน เพื่อนำข้อมูลมาวิเคราะห์และใช้ในการประกอบอาชีพที่มีความเป็นไปได้ในชุมชน ๑.๒ วิเคราะห์อาชีพที่จะสามารถเลือกประกอบอาชีพได้ ในชุมชนจากข้อมูลต่างๆ ๑.๓ ศึกษาดูงานในสถานประกอบการ แหล่งเรียนรู้ต่างๆ ในอาชีพที่ตัดสินใจเลือก ๑.๔ ครู ผู้สอน และผู้รู้ ร่วมกันอภิปรายเกี่ยวกับทิศทางการประกอบอาชีพการเลี้ยงปลาตกในบ่อดิน เช่น ลูกจ้างเจ้าของกิจการร่วมทุน พ่อค้าคนกลางแปรรูปผลิตภัณฑ์ ฯลฯ โดย คำนึงถึงความเสี่ยงจากภัยธรรมชาติ ความคุ้มค่าและความต้องการของตลาด	๕	๕
๒. ทักษะการประกอบอาชีพการเลี้ยงปลาตกในบ่อดิน	๒.๑ เตรียมการประกอบอาชีพการเลี้ยงปลาตกในบ่อดิน และความรู้ที่เกี่ยวข้องได้ ๒.๒ สามารถออกแบบผลิตภัณฑ์ และสามารถเลี้ยงปลาตกในบ่อดิน ๒.๓ สามารถดูแลรักษาและออกแบบการเลี้ยงปลาตกในบ่อดิน และจัดจำหน่าย	๒.๑ ชั้นเตรียมการประกอบอาชีพ ๒.๑.๔ ความรู้ที่เกี่ยวข้องในการประกอบอาชีพการแปรรูป	๒.๑ จัดให้ผู้เรียนศึกษาเอกสารเกี่ยวกับการออกแบบ และปฏิบัติการเลี้ยงปลาตกในบ่อดิน ๒.๒ อภิปรายแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ๒.๓ จัดผู้เรียนไปศึกษาดูงานในแหล่งเรียนรู้ชุมชน พร้อมจดบันทึก ๒.๔ จัดทำแผนการฝึกทักษะการประกอบอาชีพการเลี้ยงปลาตกในบ่อดิน ๒.๕ จัดบันทึกผลการเรียนรู้ ๒.๖ ดำเนินการวัดและประเมินผลตามที่หลักสูตรกำหนด	๗	๑๐

เรื่อง	จุดประสงค์การเรียนรู้	เนื้อหา	การจัดกระบวนการเรียนรู้	จำนวนชั่วโมง	
				ทฤษฎี	ปฏิบัติ
๓.จัดการในการประกอบอาชีพ การเลี้ยงปลาในบ่อดิน	๓.๑ สามารถบริหารจัดการได้ - ควบคุมคุณภาพ - ลดต้นทุน ๓.๒ สามารถจัดการตลาดในการเลี้ยงปลาในบ่อดินได้ - ทาฐานข้อมูล - จำหน่ายผลิตภัณฑ์จากการเลี้ยงปลาในบ่อดินไปสู่ผู้บริโภค ๓.๓ สามารถจัดการความเสี่ยงได้ ๓.๔ สามารถวางแผนการดำเนินงานตามแบบได้	๓.๑ การบริหารจัดการเลี้ยงปลาดุกในบ่อดินได้ ๓.๑.๑ การจัดการควบคุมคุณภาพผลิตภัณฑ์จากเลี้ยงปลาดุก ๓.๑.๒ การลดต้นทุนการแปรรูปปลาดุก ๓.๒ การจัดการตลาด การจัดการจำหน่ายการแปรรูปจากปลาดุก ๓.๒.๑ การทำฐานข้อมูลลูกค้า ๓.๒.๒ การจำหน่ายเลี้ยงปลาดุกไปสู่ผู้บริโภค ๓.๓ การจัดการความเสี่ยง ๓.๓.๑ การวิเคราะห์ศักยภาพการจำหน่ายปลาดุก ๑) ระยะเวลาที่จำหน่าย ๒) รูปแบบการแปรรูปปลาดุก	๓.๑ การบริหารจัดการการผลิต จัดให้ผู้เรียน ๓.๑.๑ สำรองและศึกษาแหล่งวัสดุ อุปกรณ์ และ การใช้ประโยชน์ของแหล่งทรัพยากรธรรมชาติ และทุนต่างๆ ๓.๑.๒ การกำหนดและการควบคุมคุณภาพผลผลิตที่ต้องการ ๓.๑.๓ ศึกษาการลดต้นทุนการผลิตแต่คุณภาพคงเดิม ๓.๑.๔ ศึกษาวิเคราะห์ ปัจจัยความเสี่ยงที่คาดว่าจะเกิดขึ้น และมีแนวทางในการจัดการความเสี่ยง ๓.๒ การบริหารจัดการการตลาด จัดให้ผู้เรียนศึกษา ๓.๒.๑ ข้อมูลการตลาด และวิเคราะห์ความต้องการของตลาด ๓.๒.๒ กำหนดทิศทาง เป้าหมาย และแผนการจัดการตลาดที่เกี่ยวข้องกับการเลี้ยงปลาดุกในบ่อดิน ๓.๒.๓ ดำเนินการตามกระบวนการจัดการการตลาด เช่น การคิดต้นทุนการผลิต การกำหนดราคาขาย การส่งเสริมการขาย จำหน่ายสินค้า ฯลฯ ๓.๓ การจัดการความเสี่ยง จัดให้ผู้เรียนศึกษา ๓.๓.๑ ให้ผู้เรียนศึกษาเอกสารเรื่องการจัดการความเสี่ยง ๓.๓.๒ ฝึกเพาะพันธุ์ปลาและการวิเคราะห์การจัดการความเสี่ยง พร้อมการวางแผนการจัดการความเสี่ยง		๕

เรื่อง	จุดประสงค์การเรียนรู้	เนื้อหา	การจัดกระบวนการเรียนรู้	จำนวนชั่วโมง	
				ทฤษฎี	ปฏิบัติ
๔. โครงการประกอบอาชีพการเลี้ยงปลาในบ่อดิน	๑. บอกความสำคัญของ โครงการอาชีพการเลี้ยงปลาในบ่อดินได้ ๒. บอกประโยชน์ของโครงการการเลี้ยงปลาในบ่อดิน ๓. บอกองค์ประกอบของ โครงการการเลี้ยงปลาในบ่อดินได้ องค์ประกอบของโครงการ อาชีพการเลี้ยงปลาในบ่อดินได้ ๕. อธิบายลักษณะการเขียนที่ดี ขององค์ประกอบของโครงการ อาชีพการเลี้ยงปลาในบ่อดินได้ ๖. เขียนโครงการในแต่ละองค์ประกอบให้เหมาะสมและถูกต้องได้ ๗. ตรวจสอบความเหมาะสมและสอดคล้องของโครงการอาชีพ การเลี้ยงปลาในบ่อดินได้	๑.ความสำคัญของโครงการอาชีพการเลี้ยงปลาในบ่อดิน ๒. ประโยชน์ของโครงการอาชีพการเลี้ยงปลาในบ่อดิน ๓.องค์ประกอบของโครงการงานอาชีพการเลี้ยงปลาในบ่อดิน ๔. การเขียนโครงการอาชีพ ๕. การประเมินความเหมาะสมและสอดคล้องของโครงการอาชีพ	๑. จัดให้ผู้เรียนศึกษาเนื้อหาจากใบความรู้ เรื่องความสำคัญของโครงการอาชีพ ประโยชน์ของโครงการ อาชีพองค์ประกอบของโครงการอาชีพแล้วจัดกิจกรรมการสนทนาแลกเปลี่ยนข้อมูลความคิดเห็น เพื่อสร้างแนวคิดในการดำเนินกิจกรรมการเรียนรู้ ๒. จัดให้ผู้เรียนศึกษาสาระข้อมูลจากใบความรู้ เรื่องตัวอย่างการเขียนโครงการอาชีพที่ดี เหมาะสม และ ถูกต้องพร้อมจัดการอภิปราย เพื่อสรุปแนวคิดเป็นแนวทางในการเขียนโครงการอาชีพที่ดี เหมาะสม ๓. จัดให้ผู้เรียนฝึกปฏิบัติ การเขียนโครงการอาชีพ ๔. กำหนดให้ผู้เรียนฝึกปฏิบัติการประเมินความเหมาะสมและสอดคล้องของโครงการอาชีพ ๕. จัดให้ผู้เรียนปรับปรุงโครงการอาชีพให้มีความเหมาะสมและถูกต้อง ๖. กำหนดให้ผู้เรียนเขียนโครงการอาชีพของตนเองเพื่อเสนอขอรับการสนับสนุนงบประมาณดำเนินงานอาชีพ และใช้ในการดำเนินการประกอบอาชีพต่อไป และถูกต้อง		๘
รวม				๑๒	๒๘